

PRZYŚLUCHAĆ SIĘ (51) *vb pf*

się (37), się (14).

a jasne.

inf przysłuchać się (21). ◇ *fut* 1 sg przysłucham się (1). ◇ 2 sg przysłuchasz się (4). ◇ 3 sg przysłuchą się (2). ◇ 2 *pl* przysłuchacie się (1). ◇ *praet* 1 sg *m* przysłuchiałem się, -m się przysłuchiał (2). ◇ 2 sg *m* -ś się przysłuchiał (1). ◇ 3 sg *n* przysłuchało się (1). ◇ 1 *pl m pers* -chmy się przysłuchali (2). ◇ 3 *pl m pers* przysłuchali się (2). ◇ *plusq* 3 sg *f* była się przysłuchała (1). ◇ 3 *pl m pers* byli się przysłuchali (1). ◇ *imp* 2 sg przysłuchaj się (6). ◇ 1 *pl* przysłuchajmy się (1). ◇ *con* 2 sg *m* byś się przysłuchął (2). ◇ [1 *pl m pers* by(s)my się przysłuchali]. ◇ 3 *pl m pers* by się przysłuchali (1). ◇ *part praet act* przysłuchawszy się (2).

Sł stp, Cn brak, Linde XVIII w. s.v. przysłuchać.

Uważnie wysłuchać czegoś, poznać coś słuchając, też zastanowić się nad tekstem pisanym; auscultare Calag (51) : [panowie namawiali, aby przy apelacjach wolno było być wszystkim, kto by chciał] nie aby sądzili, ale aby się przysłuchali. Diar 54; A tu fie przyśluchay ty on bępieczniku/ ktory powiadałz iż nie wżytkiego Pan tu będąc poştánowił ná ziemi/ bo powiadał Apoštołom: [...] RejAp 32; oto nie obrzezáne vcho ich/ áni fię mogą przysłuchać [et non poterunt attendere PolAnt, et audire non possunt Vulg] BudBib Ier 6/10; Calag 591b.

przysłuchać się czego (2): ále zázwdy tym więcey y frodzey zácmióne á zállepione będą/ y zátkáne wży ich/ ták iż fie áni przypátrzyć/ áni przyśluchác/ áni wyrozumieć nic nie będą mogli/ fwiętych táiemnić [!] iego. RejPos 210. Cf Ze zdaniem dopełnieniowym.

przysłuchać się czemu (32): ábowiém iż Geometria iefzcze nigdy w Polłkim ięzyku nie była/ áni fye iefzcze náłzy tákowym rzeczam przyślucháli: przeto [...] GrzepGeom N2v; Dał też tákie wży/ iż fie przyśluchawży fwiętym spráwam iego/ mogą fie spráwić y wyrozumieć o dziwnych możnościach iego. RejPos 206, 183, 205, 206, 206v, 260 (11); Tákie dzifia práktyki dziwne powftawáią/ Iż kto fie im przyślucha włofy ná nim wftáią. RejZwierc 252v; PaprPan B3; SkarJedn A4; KlonŻal C3v; A żeby pijańftwo zaráżało dużę przyśluchay fię iedno onym ftráłznym groźbam/ onym przykrym a nieodmiennym dekretom Bołkim ná pijánice WerGość 212; KochCz A2v; A iefli fię też obiekcyam áduerfárzow náłzych chcemy przyśluchác/ y to ku objaśnieniu prawdy nam pomoc może. WysKaz 32, 14; [AktaSejmikPozn 1587/64]. Cf Ze zdaniem dopełnieniowym, Zwroty.

przysłuchać się o czym (1): A tuchmy fie iuż przyślucháli o Bołtwie y o człówieczeńftwie Pána náłzego RejAp 46v.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikami: tego (1), temu (1); zaimek pytajny (9), że (2)] (11): Támże fie dopirko przyśluchalż iákíe fá rádości niebiełkie zgotowáne wiernym páńłkim RejAp BB5v, 34v, 113v; RejPos 289, 326, 334v; A wźdibyś fie też przyśluchał/ co cnotliwemu á poćiwemu przyłtoi/ ábyś fie wźdy theż do czego kiedy przygodził. RejZwierc 160; Oczko A2v; WerGość 232; Abowiém od dawnych wieków iuż fye temu ludzie przypátrzyli/ y przyślucháli/ że ná cokolwiek iednoftáynie wżyfcy fye zezwaláią/ to trudno chybić ma. KochWr 19; WitosłLut A5.

W *połączeniach szeregowych* (3): y co fie s tych nowin [tj. ze zwiastowania] sítáło fwiátu wżytkiemu/ to fie iuż káždy fínádnie temu przypátrzyć/ przyśłuchác/ y przydziwowác może. *RejPos* 305, 205, 210.

Zwroty: »dobrze się przysłuchać« [w tym: czemu (3)] [szyk zmienny] (5): *BiałKat* 11; *BiałKaz* Dv; *Oczko* A2v; A káždy z tych [języków: angielski, szkocki, duński] ieden od drugiego ták różny, y ták ieden drugim nákáżony, że téż trudno, áż fie dobrze przyśłuchasz, poznác, áby z niemieckiego pózedł. *JanNKar* D; *Przyśłuchałem* fię dobrze/ y wiem o tym pewnie/ Ze tych zbytkow nie chwaliś/ iáko y ia rownie. *ZbylPrzyg* ktv.

»przysłuchać się głosowi« (1): á rácz nas wywieś s ták wielkich obłędliwości tego márnegó fwiátá/ á day fie przyśłuchác y przypátrzyć głófowi twemu á woley twoiey świętey *RejPos* 262v.

»przysłuchać się pilno, z pilnością« (2:2): Ale przyśłuchay fie tu iedno pilno czo téż Pan do tego kófciołá ták w tych bogáctwiech omylnie vniefionego wkázowác raczy *RejAp* 34v; *RejPos* 183, 231, 289.

»rozmowie się przysłuchać« (1): y życzyłbych był tego wżytkiemu Lublinowi/ áby fię byli rozmowie náfzey przyśłuchác mogli/ poniewáz prawdá lubi świátłość *NiemObr* 25.

»przysłuchać się słowom [czyim]« (5): iuż nielza iedno fie cífnác do tey łodki/ w ktoreyby mógł náleśc Páná fwoiego/ á przyśłuchác fie y przypátrowác fie świętym fłowom iego. *RejPos* 176; *Przyśłuchay* fie tu pilno fłowom Proroká tego *RejPos* 231, 89v, 215, 245.

»[czemu] uszyma się przysłuchać; [czemu] uszy przysłuchać się mogą« (1;1): czemu fie káždy oczymá fwoimi przypátrzyć y wżymá przyśłuchác fínádnie może. *RejAp* 110v; bo fie iey [niedbałości polskiej] iálnie oczy káżdego przypátrzyć y wży przyśłuchác mogą/ kto iedno kęs iákiego rozważnegó baczenia v fiebie ználeśc będye mógł. *RejZwierc* 182.

Szeregi: »przysłuchać się a nakłócić ucha« (1): Bo przyśłuchay fie iedno s pilnością/ á náklóń do tego vchá twoiego/ czo tu Pan [...] łáfkáwie á miłościwie mowić raczy *RejPos* 289.

»i przysłuchać się i napatrzeć« (1): Iz tá bestia chciała téż ten ogień fpuśzczác z niebá/ [...] to iáko fie dzyáło y dziś fie dzyeie/ iuż fie thego káždy y przyśłuchác y nápatrzeć iáwnie może. *RejAp* 113v.

»(ani) przypatrzeć się i (ani, abo, a) przysłuchać (się)« [szyk 8:6] (14): *RejAp* 110v; A kto fie temu lepiej przyśłuchác ábo przypátrzyć chce/ przeczci fobie tę hiftoriá tego to Sálomoná krolá Duchem s. nápełnionego. *RejPos* 349, 176, 183, 205, 206, 206v, 260, 262v; Dżiwnés mi rzeczy powiedział: mużę się temu dobrze przypátrzyć/ y przyśłuchác: ázabych mógł tych táiemnic Bożych co poznác. *BiałKat* 11; *RejZwierc* 182; *WerGośc* 232; *KochWr* 19; y ieden nád drugiego/ czemum fie fám częfto przyśłuchał y przypátrzył/ nie mieli/ áni mieć chcieli rzeczy fwych cenforá wiernieyfżego y przednieyfżego. *KochCzJan* A2v; [AktaSejmikPozn 1587/64]. [*Ponadto w połączeniach szeregowych* 3 r.]

Formacje współrdzenne cf SŁUCHAĆ.